

18. 8. 2017

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Mezera krytí v novele insolvenčního zákona

Novela insolvenčního zákona[1], která nabyla účinnost 1. července 2017, zavádí relativně velké množství změn, jejichž cílem bylo zejména zohlednit podněty z aplikační praxe. Mezi některé z hlavních změn patří i omezení tzv. forum shoppingu, kdy dlužníci motivováni různými důvody měnili těsně před zahájením insolvenčního řízení svá sídla[2] nebo omezení šikanózních insolvenčních návrhů, kdy insolvenční soudy budou muset bez zveřejnění předběžně posoudit insolvenční návrh, u kterého budou mít důvodně za to, že se právě o takový návrh jedná[3]. Rozsáhlých změn se dočkalo také oddlužení.

WOLF THEISS

V tomto příspěvku se však zaměříme pouze na jeden nový institut, a to tzv. mezeru krytí, jehož cílem je doplnit a upřesnit dosavadní pojetí úpadku ve formě platební neschopnosti. Jedná se zejména o vložení nového § 3 odst. 3 insolvenčního zákona, které stanoví negativní domněnku platební neschopnosti, která doplňuje českému právnímu řádu dobře známé pozitivní domněnky platební neschopnosti obsažené v § 3 odst. 2 insolvenčního zákona.

Negativní domněnka platební neschopnosti spočívá v tom, že dlužník prokáže svou platební schopnost v případě, že jeho mezera krytí (tj. rozdíl mezi výší splatných závazků a výší disponibilních prostředků) je nižší než 10 % splatných závazků, a tento dlužník by tedy případně byl schopen uhradit ze svých disponibilních prostředků více než 90 % svých splatných závazků. I v případě, že by mezera krytí byla větší než 10 % splatných závazků, může dlužník prokázat, že mezera krytí v přiměřené době pod tuto hladinu klesne.

Za účelem provedení tohoto relativně technického institutu vydalo Ministerstvo spravedlnosti na základě zákonného zmocnění prováděcí vyhlášku.[4]

Obecná východiska

V zavedení institutu mezery krytí spatřujeme zejména následující dvě výhody:

(1) upřesnění pojetí úpadku v českém právu a nastavení jasných pravidel pro určení, kdy je dlužník platebně schopný na základě výkazu stavu likvidity (dále jen „výkaz“), čímž by se mělo předejít relativně složitému vyvracení domněnky platební neschopnosti podle § 3 odst. 2 insolvenčního zákona, kdy dlužníci často insolvenčním soudům prokazují svou solventnost relativně nesourodými a těžko ověřitelnými materiály, a

(2) umožnění překlenutí období, kdy dlužník není schopen uhradit své splatné závazky, avšak dá se předpokládat – na základě výhledu vývoje likvidity (dále jen „výhled“) – že v dohledné době tyto závazky bude schopen uhradit. Dočasná platební neschopnost totiž nemusí nutně indikovat stav úpadku, nýbrž může být pouze důsledkem skutečností spočívajících například v neoptimálním krátkodobém řízení pracovního kapitálu nebo výpadkem ve fakturaci.

Na předložení výkazu, respektive výhledu, má dlužník v souladu s novým § 131 odst. 2 insolvenčního zákona 14 dnů od zveřejnění vyhlášky o zahájení insolvenčního řízení v insolvenčním rejstříku. Skutečnost, že negativní domněnka platební neschopnosti je vyvratitelnou domněnkou naznačuje i to, že insolvenční soud, případě jiné osoby, které na věci mají zájem, budou mít možnost výkaz nebo výhled zpochybnit.

Je otázkou, zdali je, vzhledem k tomu, že osobami, které jsou oprávněné sestavovat výkaz a výhled jsou (a) statutární auditor nebo auditorská společnost, (b) znalec nebo znalecký ústav v oboru ekonomika nebo (c) osoba zabývající se ekonomickým poradenstvím (která však výkaz nebo výhled musí zpracovat prostřednictvím jedné z předchozích osob), tato lhůta dostatečná. Je sice pochopitelné, že relativně krátké lhůty jsou vhodným nástrojem k ochraně práv věřitelů, delší než čtrnáctidenní lhůta by však jistě přispěla k hlubšímu pochopení situace dlužníka nutnému pro správné sestavení výkazu a výhledu. Služby zpracovatele navíc budou jistě pro dlužníka nezanedbatelným nákladem.

Původní návrh metodiky posuzování úpadku korporátních dlužníků[5] publikovaný v dubnu 2016 Centrem restrukturalizace a insolvence počítal s tím, že zpracovat výkaz a výhled budou moci i poradci nebo poradenské společnosti s alespoň třemi roky praxe v oblasti insolvence, ekonomie a dalších souvisejících oborů, což by dle názoru autorů poskytovalo dostatečnou záruku řádného zpracování výkazu a výhledu. Je proto otázkou, z jakého důvodu Ministerstvo spravedlnosti v konečném znění prováděcí vyhlášky přistoupilo k přísnějším požadavkům na osobu zpracovatele.

Prováděcí vyhláška neobsahuje ustanovení o odpovědnosti jednotlivých subjektů, zůstává tedy[6] zachován stávající systém odpovědnosti, tedy je dána (a) kárná odpovědnost soudců za rozhodnutí vydaná v souvislosti s výkazem nebo výhledem podle zákona o soudech a soudcích a (b) kárná odpovědnost auditorů za řádné zpracování výkazu nebo výhledu podle zákona o auditorech.

Výkaz stavu likvidity a výhled vývoje likvidity

Výkaz stavu likvidity

Výkaz se sestavuje zpravidla k poslednímu dni kalendářního měsíce, v němž bylo zahájeno insolvenční řízení. Dlužník k tomuto datu, případně datu určenému podle § 6 odst. 2 prováděcí vyhlášky, sestaví mezitímní závěrku, ze které posléze zpracovatel vychází a jestliže se odchýlí od stavu jednotlivých položek, na kterých se mezitímní závěrka zakládá, musí tuto odchylku odůvodnit v komentáři k výkazu.

Při sestavování výkazu zpracovatel vychází z podkladů poskytnutých dlužníkem s tím, že si může vyžádat přístup k dalším podkladům. Zejména je přitom povinen v souladu s § 13 odst. 1 prováděcí vyhlášky posoudit soulad poskytnutých údajů a podkladů s účetními záznamy a mezitímní účetní závěrkou a soulad mezitímní účetní závěrky jako takové s dvěma předcházejícími řádnými účetními závěrkami. Dále je povinen seznámit se s činností dlužníka s cílem identifikovat případný nesoulad mezi činností dlužníka a posouzenými podklady a provést kontrolu formální správnosti číselných údajů v poskytnutých dokumentech. Jedná se však o demonstrativní výčet povinností, a tedy je zřejmé, že aby zpracovatel mohl učinit kvalifikovaný výrok, bude muset komplexně zjistit stav likvidity s ohledem na reálnou ekonomickou situaci dlužníka.

Prohlášení o tom, že zpracovatel měl k dispozici veškeré podklady, které považoval za nezbytné k sestavení výkazu[7] je povinnou součástí výkazu, a dá se tedy předpokládat, že zpracovatel nebude moci kvalifikovat svůj výrok tím, že mu ze strany dlužníka nebyly poskytnuty nezbytné podklady. V případě, že by výkaz neobsahoval výrok o úplnosti poskytnutých podkladů, nebude výkaz splňovat

základní formální náležitost stanovenou prováděcí vyhláškou a insolvenční soud by takový výkaz neměl považovat za dostatečný. Zpracovatel by nicméně měl dlužníka včas o neúplnosti podkladů informovat a vyžádat si jejich doplnění.

Výhled vývoje likvidity

Výhled se sestavuje zpravidla na období 8 týdnů od data posouzení likviditní pozice dlužníka. Toto období lze považovat za dostatečné - v případě, že k nedostatku likvidity došlo z důvodu zpoždění plateb ve prospěch dlužníka, mělo by toto období na jejich úhradu postačit. Uvedené období je dostačující i pro účely zajištění čerpání externího financování, zejména pak v případech, kdy dlužník čerpá existující finanční linku.

Pokud má mít zpracovatel reálnou představu o výhledu vývoje likvidity, není možné vycházet pouze z účetnictví. Zpracovatel by tak měl ze smluvní dokumentace rovněž ověřit očekávané doby inkasa pohledávek, očekávané výnosy podložené reálnými zakázkami (tedy objednávkami či uzavřenými smlouvami) a očekávané náklady na platby závazků.

Přesahy do fungování obchodních korporací mimo insolvenční řízení

Dá se předpokládat, že v některých případech budou nově zavedeného institutu obchodní korporace (respektive jejich statutární orgány) využívat i v případě, kdy nebudou muset výkaz a výhled předkládat insolvenčnímu soudu. Již dosud se stávalo, že statutární orgány zejména větších obchodních korporací si nechávaly pravidelně vypracovávat stav likvidity a využívaly podrobných modelů k předpovědi výkonu obchodní korporace. V současné době patrně tento trend ještě zesílí s ohledem na to, že výkaz a výhled přináší efektivní nástroj, jak se v některých případech zprostit případné odpovědnosti.

Je tak možné, že než se statutární orgán rozhodne pro výplatu podílu na zisku, nechá sestavit výkaz nebo výhled za účelem zjištění, zdali i po vyplacení podílu na zisku bude obchodní korporace disponovat dostatečnou likviditou. Případně přikročí k sestavení výkazu nebo výhledu za účelem zjištění úpadku obchodní korporace za účelem zjištění (hrozícího) úpadku společnosti. Mohlo by se tak jednat o možnost jak se vyhnout ručení členů statutárního orgánu při úpadku obchodní korporace ve smyslu § 68 odst. 1 zákona o obchodních korporacích. Zadání zpracování výkazu nebo výhledu mimo insolvenční řízení též v některých případech bude možné považovat za jednu ze složek (nikoli však jako jedinou složku) jednání s péčí řádného hospodáře. Podobné postupy, byť neinstitucionalizované v zákoně, již nicméně v obchodních korporacích existují a je tedy otázkou, nakolik (a v jakých případech) budou mít obchodní korporace zájem na vypracování bezpochyby poměrně nákladného výkazu nebo výhledu.

Závěrem

Zavedení institutu mezery krytí je pro insolvenční řízení bezpochyby krokem kupředu a v případě, že se subjekty insolvenčního řízení naučí tento institut účinně používat, bude znamenat jak spolehlivou ochranu pro prokázání platební schopnosti pro dlužníky, tak ochranu věřitelů před manipulací dlužníků s majetkovou podstatou. Je nicméně pochopitelné, že toto nějakou dobu potrvá. Pro účinnou aplikaci tohoto institutu bude mít význam též procesní aktivita dalších účastníků řízení.

Filip Košťál

Jan Kotous

Pobřežní 394/12
186 00 Praha 8

Tel.: +420 234 765 111
Fax: +420 234 765 110
e-mail: paha@wolftheiss.com

[1] Zákon č. [64/2017](#) Sb., kterým se mění zákon č. [182/2006](#) Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

[2] Doplnění § 7b odst. 1 a nový § 7b odst. 5 insolvenčního zákona.

[3] Doplnění § 100a a některé další změny insolvenčního zákona.

[4] Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. [190/2017](#) Sb., k provedení § 3 odst. 3 insolvenčního zákona (vyhláška o platební neschopnosti podnikatele)

[5] Posuzování metodiky úpadku korporátních dlužníků [online]. In: . 2016 [cit. 2017-08-01].

Dostupné na www, k dispozici >>> [zde](#).

[6] Jak vyplývá i z odůvodnění dostupného společně s ostatními materiály souvisejícími s prováděcí vyhláškou, dostupné na www, k dispozici >>> [zde](#).

[7] Ve smyslu § 5 odst. 2 prováděcí vyhlášky.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Odpovědnost členů statutárního orgánu za nepodání insolvenčního návrhu včas](#)
- [Úmyslně zkracující právní jednání mezi dlužníkem a osobou blízkou](#)
- [Nejvyšší soud ČR: Úhrada úroků ze zápůjčky jako zvýhodňující jednání? Klíčový výklad k § 241 odst. 5 písm. b\) insolvenčního zákona](#)
- [K postavení zajištěného věřitele v insolvenčním řízení](#)
- [K \(ne\)způsobilosti notářského zápisu jako exekučního titulu pro nařízení exekuce prodejem zástavy](#)
- [Promlčení pracovněprávních pohledávek postavených na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou](#)
- [Preventivní restrukturalizace](#)
- [Odpovědnost státu za nesprávný úřední postup exekutora: Je stát skutečně „posledním dlužníkem“?](#)
- [Odstoupení od smlouvy v insolvenčním řízení](#)
- [Zřízení exekutorského zástavního práva - právní rámec, dopady a judikatura](#)
- [Novela nařízení o insolvenčním řízení nabyla účinnosti - jaké přinesla změny?](#)